

Zajednička izjava

sa konferencije

Radne migracije: Podrška ekonomskom rastu Zapadnog Balkana

15-16. maj 2025. | Budva, Crna Gora

1. Mi, ministri i visoki predstavnici, okupljeni u Budvi 15. i 16. maja 2025. godine na konferenciji pod nazivom „Radne migracije: Podrška ekonomskom rastu Zapadnog Balkana“ koju su organizovali Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga Crne Gore i Savjet za regionalnu saradnju (RCC), u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), Međunarodnom organizacijom rada (ILO) i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, pozdravljamo cilj konferencije da se postigne zajedničko razumijevanje ekonomskog potencijala radnih migracija kojima se dobro upravlja.
2. Smatramo da su postojeći okviri, poput Zajedničkog regionalnog tržišta i Plana rasta EU za Zapadni Balkan, od suštinske važnosti za ubrzavanje društveno-ekonomske konvergencije regiona sa Evropskom unijom. Svjesni smo da su mobilnost radne snage i inkluzivne politike radne migracije neophodne za kratkoročnu, srednjoročnu i dugoročnu perspektivu ekonomskog rasta regiona, kao dio sveobuhvatnih i adekvatnih politika za ublažavanje uticaja demografske tranzicije na tržište rada. Namjera nam je da se u realizaciji ove agende vodimo i principima i postignućima Skopske deklaracije o održivom upravljanju migracijama.
3. Prepoznavamo sve veći značaj i potrebu za učinkovitim upravljanjem migracijama, uključujući i u ekonomijama porijekla, tranzita i odredišta, a u funkciji društveno-ekonomskog razvoja, socijalne kohezije, bezbjednosti i stabilnosti Zapadnog Balkana, pri čemu se obezbjeđuje puno poštovanje ljudskih prava i društvena uključenost migranata i njihovih porodica.
4. Pozdravljamo konferenciju kao priliku da se ostvari napredak u usklađivanju sa pravnom tekovinom Evropske unije i relevantnim međunarodnim standardima rada, kao i da se regionalna koordinacija učvrsti kroz redovan dijalog o politikama, razmjenu znanja, analizu nedostatka radne snage i vještina te razmjenu dobrih praksi.
5. U tom kontekstu, ističemo važnost uvrštavanja politika radne migracije u šire ekonomske, socijalne, ekološke, razvojne i bezbjednosne strategije, uz primjenu saradničkog, inkluzivnog i sveobuhvatnog pristupa upravljanju migracijama. Ovim tripartitnim pristupom radnim migracijama koji se primjenjuje na svim nivoima vlasti i obuhvata cijelo društvo te uključuje sve relevantne organe vlasti (npr. organe zadužene za rad, unutrašnje poslove, bezbjednost, vanjske poslove, ekonomiju, obrazovanje, ljudska prava i rodnu ravnopravnost, statistiku, kao i resorna ministarstva u ključnim sektorima poput zdravstva, poljoprivrede, energetike, turizma, itd.) i socijalne partnere, obezbjeđuje se da svi akteri, uključujući i organizacije civilnog društva i privatni sektor, imaju aktivnu ulogu u kreiranju inkluzivnih i efektivnih migracionih politika.

6. Razmatrajući sveobuhvatne, održive, rješenjima okrenute pristupe upravljanju radnim emigracijama, imigracijama i migracijama unutar Zapadnog Balkana, mi, ministri i visoki predstavnici, u saradnji sa našim partnerima, odnosno Savjetom za regionalnu saradnju, Međunarodnom organizacijom za migracije i Međunarodnom organizacijom rada, obavezujemo se da naše politike i prakse radne migracije budu usklađene sa odgovarajućim obavezama i dužnostima.
7. Radićemo i na unapređenju regionalne koordinacije i sprovođenju sveobuhvatnih i efektivnih politika i akcionih planova radne migracije na sektorskoj osnovi, vodeći računa o odgovarajućim ekonomskim i razvojnim strategijama i uz podršku nacionalnog socijalnog dijaloga i analize politika zasnovane na dokazima. Na taj način će se obezbjediti sigurni, pravedni pristupi zasnovani na pravima, kojima se promoviše ekonomski rast dok se istovremeno štite radnici migranti.
8. Promovišaćemo inkluzivan, napredan, na podacima zasnovan dijalog o politikama na regionalnom nivou, posvećen mobilnosti radne snage i upravljanju, dok će sva nastojanja u tom smislu biti utemeljena na glavnim regionalnim okvirima kao što su Berlinski proces, Zajedničko regionalno tržište, Plan rasta EU za Zapadni Balkan i Skopska deklaracija.
9. Podržaćemo i doprinijeti proizvodnji i razmjeni odgovarajućih uporedivih podataka o upravljanju radnom snagom, trendovima mobilnosti i potražnji u cilju obezbjeđivanja informisanih javnih politika i diskursa uz povećanje povjerenja i uvjerenosti da okviri za upravljanje radnom snagom i radnim migracijama efektivno doprinose dugoročnom rastu regiona i korisni su za zajednice domaćina.
10. Osim boljeg razumijevanja nedostatka i disbalansa radne snage u svim sektorima i zanimanjima, ovim nastojanjima će se postaviti temelj za informisano kreiranje politika. Takođe će se promovisati socijalni dijalog i razmjena dobrih praksi kako bi se politikama radne migracije efikasno odgovorilo na ključne izazove i pomoglo u definisanju ciljanih mjera za privlačenje i zadržavanje radnika u regionu.
11. Takođe podstičemo uspostavljanje regionalnih upravljačkih struktura u partnerstvu sa Savjetom za regionalnu saradnju, Međunarodnom organizacijom za migracije i Međunarodnom organizacijom rada s ciljem poboljšanja koordinacije, razmjene znanja, pojednostavljivanja administrativnih procedura, smanjivanja prepreka i omogućavanja pravednog i etičkog zapošljavanja. Integrisanje usluga kao što su programi informisanja, usmjeravanja i podrške migrantima biće od ključne važnosti kako bi se migrantima omogućilo da prosperiraju i u potpunosti doprinesu zajednicama domaćina.
12. Potvrđujemo našu opredjeljenost da se radnicima migrantima i njihovim porodicama obezbjedi potpuno uživanje ljudskih, radnih i socijalnih prava. Povećaćemo napore na suzbijanju diskriminacije, ksenofobije i netolerancije i podstićaćemo inkluzivna društva u kojima i zajednice domaćina i radnici migranti mogu prosperirati.

13. Nastavićemo da pratimo situaciju u pogledu radne migracije i uložićemo napore da se nastavi sa radom u ovom regionalnom formatu kako bi se izgradila jača partnerstva, uskladile politike i sačinila napredna agenda a redovne radne migracije se smatrale pokretačima održivog rasta. Time će se istaći i uloga radne migracije u većoj integraciji regiona u Evropsku uniju, posebno u okviru evropskog Plana rasta, a kroz usklađivanje sa standardima Međunarodne organizacije rada i pravnom tekovinom Evropske unije kao i zadovoljavanje glavnih potreba tržišta rada.

Budva, Crna Gora

16. maj 2025.